

спорт

SKYRUNNING – „НЕБЕСКО” ТРЧАЊЕ

ПЛАНИНА ЈЕ СИНОНИМ

Циљ је да стигнете до врха и то гребеном, неасфалтираним стазама и планинским одсецима. Да се потпуно стопите с природом и доласком на врх станете између неба и земље.

ЗА ЖИВОТ

Skyrunning је релативно млад спорт који је пре двадесетак година настао из планинарења, и све је популарнији међу спортистима и љубитељима планинских предела. То је нова дисциплина која спаја планинарење, алпинизам, оријентиринг и трчање.

Марко Николић, спортски директор Skyrunning лиге Србије, каже да је реч о специфичној дисциплини која има више од 50.000 регистрованих тркача у Европи. Србија је пуноправна чланица Међународне skyrunning асоцијације, а тај спорт препознао је и Међународни олимпијски комитет.

– Истакао бих да је трка „Соколов пут“, од Нишке Бање до врха Суве планине, већ друге године одржавања регистровала 300 такмичара из 12 земаља, због чега смо врло задовољни – наводи Николић.

ОСАМ ТРКА У СРБИЈИ

Skyrunning лига је специфична и веома захтевна. Постоји устаљен систем бодовања неколико дисциплина и то од најекстремнијих и веома стрмих, кратког формата, до ултрамаратона, који су дуги и по 120 километара. Најдужа трка у Србији организује се на Старој планини – 122 километра и скоро шест километара успона. Први такмичар је на циљ стигао после 17 и по сати.

Постоји и трка вертикални километар, први пут одржана на Ртњу, касније на Проклетијама. Тај формат треба да садржи километар успона и не сме бити дужи од пет километара. Све то, наравно, треба да буде потпуно безбедно.

Skyrace је небеска трка која подразумева дужину између 20 и 30 километара и више од 1.800 метара успона. Такве трке најинтересантније су учесницима. Циљ је да стигну до врха и то гребеном, неасфалтираним стазама, планинским одсецима... Да се потпуно стопе с природом и доласком на врх стану између неба и земље.

– У Србији су одржане две skyrace трке – на Шар-планини и „Соколов пут“. Skyrace на Шари прва је прекогранична трка у региону, и први пут да је од 1999. године српска спортска асоцијација одржала трку на том месту.

Енергија и емоције учесника, али и посматрача, локалног становништва, биле су невероватне. Трка је одржана на Светог Илију, који нас је „наградио“ лепим временом, јер је сутрадан било веома лоше – потоп, одрони, однети мостови, затворени гранични прелази... Невероватно какву срећу имали с временом. Треба знати да је Шара веома озбиљна планина, с врхом на више од 2.500 метара надморске висине, и то је друга највиша трка у региону – прва је на Олимпу у Грчкој на 2.700 метара надморске висине. Такве трке и јесу циљ skyrunning-а – попети се на највише врхове – објашњава Николић, који се од малена бави планинарењем и сличним спортовима.

У Србији је у 2015. години планирано одржавање осам трка – Авала, Ртањ, „Соколов пут“ код Ниша, Стара плани-

СТВОРЕНИ ЗА ПЛАНИНЕ

Николић каже да нису без разлога преци живели у селима подно врхова, и да су људи створени за трчање по планинама.

– Наши прадедови нису имали асфалт, тако да смо створени да идемо по оваквом терену. Људи желе све више изазова, јер је маратон код већине превазиђен. Много аматера и рекреативаца успело је да реализује циљеве у маратону, и сада прижељкује веће изазове. Оно што добију на планини немерљиво је с било чиме. И није досадно. Крајолик се стално мења, изазов је већи и људи су опуштенији и спонтанији – сликовито образлаже саговорник.

на, Бесна кобила, затим Проклетије, Шар-планина и Бобија. Правило је да једна мора бити посебна, најбоља, и да доноси највећи број бодова. Одлучено је да то буде „Соколов пут“, а следеће године ће то највероватније бити skyrace на Шари. Према речима нашег саговорника, ретко ко од наших такмичара има услове да рекреативно трчи на 2.300 или више метара надморске висине тако дуго, што је разлог да мање од 50 одсто такмичара заврши трку – више од 70 стартује, а 32 у лимиту стигне на циљ.

ОРИЈЕНТАЦИЈА И РАЗМИШЉАЊЕ

Последња трка ове године одржана је 19. септембра на планини Бобија код Љубовије. Подразумева два формата – skytrail од 25 километара и ultra skymarathon дужине 56 километара и три километра успона.

– Организовати све трке је тешко и напорно, јер се такмичари усредсреде на трку или две годишње, а ми треба да организујемо осам и да се потрудимо да одржимо ниво и квалитет. Трудимо се да то постигнемо тако што, на пример, увек делимо бесплатне аутобуске карте за првих 50 пријављених такмичара, затим ручак добродошлице, много окрепа, обезбеђујемо Горску службу спасавања на лицу места, вредне награде, медаље, добро опремљене кампове и много поклона. Сваке године ћемо нешто мењати, јер народ воли да види нове дестинације и пределе Србије које не познају. Наша циљна група јесу планинари, алпинисти, бициклисти, тријатлонци, оријентирци, припадници специ-

ТАЈЛАНД ЕВРОПЕ

Наша земља има много тога да понуди, каже Марко. Веома смо егзотична дестинација за коју је чак осмишљена и шала да је Србија „Тајланд Европе” – дивља, неоткривена, обилује старим историјским путевима и утврђењима.

– И као таква, Србија је питома и није много опасна. Имамо све за активан туризам и треба да сарађујемо с туристичким организацијама – да истражимо колико планинарских објеката има, колико учртаних стаза, какве су карте, када су последњи пут ажуриране, какве су услуге у планинарским домовима, и свакако да побољшамо обуку за планинарске водиче. Ми на овај начин промовишемо Србију, њен планински али и спортски туризам – објашњава Николић.

јалних јединица Војске Србије и Полиције... Један од циљева је да створимо репрезентацију и да учествујемо на светском првенству – истиче спортски директор лиге.

У Skyrunning-у тркачи треба да „укључе мозак”, односно размишљају о наредном кораку у трци. Неопходно је минимум оријентације и осећаја да пажљиво пратите развој ситуације. Због тога се такмичари често губе.

– Увек може да буде проблема – да краве склоне тракице, да неко од мештана прође и уклони знак, што нам се често дешавало. Ко зна шта би било да не проверавамо „стазе” неколико сати пре трке. Десило нам се да дан пред трку поставимо тракице, металне стубове, дрвене путоказе на дрвеће и вратимо се увече да поставимо воду и храну. Проверили смо ознаке и установили да недостаје 400 мета-

ра маркације, а да је метални стуб с путоказом ишчупан. Дакле, да то нисмо видели нико не би завршио трку. Напоменуо бих да локалне самоуправе свакако имају користи од нас, јер после трке остављамо комплетну спортску инфраструктуру – измаркиране стазе, локацију учртану на карти, GPS запис и остало – каже Николић.

И ПЛАНИНЕ СУ ЖИВА БИЂА

Ризик је увек присутан, али зато постоји и обавезна опрема на свим тркама – астроголија, пиштаљка, чеоне лампе, према жељи и штапови за планинарење. Сви потписују изјаву о одговорности и доносе обавезно лекарско уверење не старије од годину дана, које гарантује да су способни за бављење спортом. Старосна граница у skyrunning-у не постоји, али млађи од 18 година морају имати сагласност родитеља оверену у суду.

Како Николић наводи, максимално треба поштовати природу, и то правило стално понављају такмичарима.

– Обишао сам цео свет и био сам на Хималајима, Анди-ма, Кавказу, Алпима... Планине су непредвидиве. Најризичније су зими. Ако ти планина покаже сигнал да треба да станеш – мораш да станеш. Треба пратити ћуд планине, њен биоритам, и прилагодити јој се. Становници Непала имају обичај да кажу да је сваки планински врх живо биће које треба поштовати као особу. Планине су један велики синоним за живот, дају нам воду, лековито биље, фантастичан животињски свет и још много тога. И треба се с поштовањем односити према њима – закључује наш саговорник. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ

